

Dosarul nr. 2ra-1074/23
2-22129440-01-2ra-31072023

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (E. Ciubotaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (I. Secrieru, V. Sîrbu, V. Cotorobai)

Î N C H E I E R E

01 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Mihai Rudei, reprezentat de avocatul Igor Botea,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă Mihai Rudei împotriva Liviei Rudei cu privire la anularea pensiei de întreținere a copilului minor, împotriva deciziei din 18 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 05 septembrie 2022, Mihai Rudei s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Liviei Rudei cu privire la anularea pensiei de întreținere a copilului minor.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 08 februarie 2018 a fost emis titlu executoriu nr. 25-68/2018 prin care s-a examinat cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Livia Rudei împotriva lui Mihai Rudei cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor. Prin hotărâre s-a dispus încasarea de la Mihai Rudei, pensie pentru întreținerea copilului minor XXX, născută la XXX, în mărime de 1 000 lei lunar, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată, 11 octombrie 2017 și până la atingerea vârstei de 18 ani a copilului.

Reclamantul a punctat că, la 22 mai 2018 Livia Rudei, în temeiul art. 15 din Codul de executare, a depus cerere privind executarea obligațiilor ce țin de încasarea pensiei alimentare de la Mihai Rudei, în cadrul biroului executorului judecătoresc Daniela Mașnic, iar la 22 mai 2018, executorul judecătoresc Daniela Mașnic a emis încheierea de primire spre executare și de intentare a procedurii de executare nr. 149pa-346/2018.

A menționat că, în cadrul procedurii de executare, executorul judecătoresc prin încheierea nr. 149pa-346/2018 din 27 septembrie 2018, în scopul derulării cu succes a executării și întru neadmiterea înstrăinării bunurilor imobile și mobile, a aplicat măsuri de asigurare precum și interdicții față de Mihai Rudei. Băncile în vederea

executării încheierii executorului judecătoresc, l-au informat pe ultimul că Mihai Rudei nu dispune de mijloace financiare sau de alte venituri.

Reclamantul Mihai Rudei a mai relatat că, au fost efectuate și interpelări la Agenția Servicii Publice, în urma la ce s-a constatat că debitorul Mihai Rudei nu dispune de bunuri mobile, imobile, venituri sau alte careva activități economice. La fel și CNAS prin răspunsul său a confirmat că Mihai Rudei nu dispune de prestații sociale prin intermediul sistemului public de asigurări sociale.

A mai adăugat reclamantul că, a fost citat de executorul judecătoresc prin intermediul citațiilor expediate în adresa sa, însă nu a avut posibilitate de a se prezenta, pe motiv că nu se afla pe teritoriul Republicii Moldova sau era în imposibilitate financiară. Drept urmare, fosta soție Livia Rudei, la 09 ianuarie 2019, a depus o cerere în cadrul biroului executorului judecătoresc Daniela Mașnic, prin care a solicitat ca Mihai Rudei să fie tras la răspundere contravențională și ulterior penală.

La 29 septembrie 2021, executorul judecătoresc a întocmit un demers privind anunțarea în căutare a debitorului, iar la 05 octombrie 2021, a fost emisă încheierea nr. 25-459/2021 prin care s-a admis demersul executorului judecătoresc și s-a anunțat în căutare debitorul Mihai Rudei.

În cele din urmă, Serviciul Interacțiune Justiție al IP Orhei al IGP a MAI a pornit un dosar de căutare la categoria de debitor de pensie alimentară, cu nr. 2021270375 la 13 octombrie 2021, iar la 13 ianuarie 2022, a venit cu un răspuns că debitorul Mihai Rudei locuiește pe adresa XXX, astfel fiind încetată căutarea. Totodată prin scrisoarea nr. 81 din 07 mai 2021 și XXX, a confirmat că Mihai Rudei este domiciliat în XXX, la adresa dată, având domiciliul și mama acestuia, Feodora Tricolici.

A mai accentuat Mihai Rudei că, în luna decembrie 2021, de către executorul judecătoresc, a fost somat și i s-a adus la cunoștință că are datorie la achitarea pensiei de întreținere a copilului minor în mărime de 48 000 de lei.

La 03 decembrie 2021 s-a prezentat la biroul executorului judecătoresc Daniela Mașnic, comunicându-i motivul neachitării pensiei alimentare, și anume grave probleme de sănătate în urma unui accident rutier în afara Republicii Moldova. Respectiv, pe perioada aflării peste hotare, nu a reușit să se angajeze, unicele cheltuieli, fiind pentru tratament, iar pentru a reveni în țară a fost nevoit să împrumute bani. Tot la acea dată, i-a achitat executorului judecătoresc suma de 2000 lei, în contul stingerii datoriei.

Mihai Rudei a mai punctat că, la 17 octombrie 2019, Livia Rudei a obținut hotărârea nr. 38-2-1480-18022019 prin care instanța de judecată a dispus decăderea din drepturile părintești a lui Mihai Rudei în privința copilului minor XXX, născută la XXX.

Reclamantul a indicat că, nu se eschivează intenționat de la achitarea plăților, însă situația precară și lipsa unui loc de muncă face imposibilă achitarea pensiei alimentare de către acesta, unicul scop al fostei soții fiind realizarea și încasarea sumelor de bani de la debitor, depășind orice limite morale.

Situația financiară a fost unicul motiv de bază prin care a fost decăzut din drepturile părintești, iar relațiile ostile dintre părinții copilului, au devenit

promotorul de bază pe viitor, ca copilul minor să aibă în imaginația sa o altă părere despre tată.

A mai adăugat că fiind eliminat în totalitate din această familie, prin intermediul instanței de judecată, fiind desfăcută căsătoria, apoi decăzut din drepturile părintești, unicul aspect ce îi poartă sentimentul de familie este obligația de a achita pensia de întreținere, însă nu și participarea la creșterea și educarea copilului, nefiind prestabilit un grafic prin care să se poate întrevădea cu copilul, doar obligația de a efectua plăți lunare a pensiei de întreținere a copilului minor prin intermediul executorului judecătoresc.

Într-un final, a concluzionat că odată cu decăderea din drepturile părintești față de copilul minor, urmează a fi scutit și de plata pensiei de întreținere. În acest sens, Mihai Rudei nu va pretinde în viitor sub nicio formă de a fi întreținut de copilul său major.

A solicitat reclamantul Mihai Rudei anularea încasării pensiei de întreținere a copilului minor XXX, născută la XXX.

Prin hotărârea din 25 octombrie 2022 a Judecătoria Orhei, sediul Central, cererea de chemare în judecată depusă de Mihai Rudei împotriva Liviei Rudei cu privire la anularea încasării pensiei de întreținere a copilului minor XXX s-a respins ca fiind neîntemeiată (f.d. 97, 101-103)

Manifestând dezacord cu hotărârea primei instanțe, la 24 noiembrie 2022, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Mihai Rudei, reprezentat de avocatul Igor Botea, a declarat apel împotriva hotărârii din 25 octombrie 2022 a Judecătoria Orhei, sediul Central (f.d. 100), iar la data de 27 ianuarie 2023 a depus apelul motivat (f.d. 115-118).

Prin decizia din 18 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de avocatul Igor Botea, în interesele lui Mihai Rudei și a fost menținută hotărârea din 25 octombrie 2022 a Judecătoria Orhei, sediul Central, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mihai Rudei împotriva Liviei Rudei cu privire la anularea încasării pensiei de întreținere a copilului minor (f.d. 134, 135-144).

Pentru a decide astfel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, prin prisma motivelor invocate în cererea de apel, cât și a materialelor cauzei, instanța de apel a conchis că este corectă soluția instanței de fond cu privire la temeinicia acțiunii depuse de Mihai Rudei.

Instanța de apel a reținut că, Mihai Rudei a solicitat anularea pensiei de întreținere a copilului minor, stabilită printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă. Astfel, acesta a invocat drept temei de anulare a pensiei de întreținere faptul că prin hotărârea Judecătoria Orhei, sediul Telenești din 17 octombrie 2019, Rudei Mihai a fost decăzut din drepturile părintești asupra copilului minor XXX.

Prin urmare, Colegiul judiciar a concluzionat ca fiind întemeiate argumentele primei instanțe precum că decăderea din drepturile părintești nu îl scutește pe părinte de îndatorirea de a acorda întreținere copilului, necesitate ce se justifică în ideea că o asemenea obligație poate exista în temeiul raporturilor de rudenie dintre părintele decăzut din drepturile părintești și copilul său minor, care rămân neschimbate și după încetarea ocrotirii părintești, întrucât minorul are nevoie și în continuare de îndeplinirea acestei obligații a cărei executare nu produce și nu are niciun drept

corelativ (reciproc) față de copil. La caz, datoria debitorului Mihai Rudei la plata pensiei de întreținere constituie 60 000 de lei pentru perioada 11 octombrie 2017 – octombrie 2022.

Instanța de apel a evidențiat faptul că, atât legislația națională, cât și cea internațională (art. 3 alin. (1), art. 18 alin. (1), art. 27 alin. (2) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova la 25 februarie 1993, art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994) prescriu că primordial se ia în considerație drepturile și interesele copilului, iar ambii părinți au datoria de a compensa cheltuielile pentru întreținerea copilului minor. Iar, art. 111 alin. (2) din Codul familiei, stipulează expres care sunt temeiurile de încetare a plății pensiei de întreținere, în baza hotărârii instanței judecătorești.

Prin urmare, Mihai Rudei, solicitând anularea pensiei de întreținere, nu a invocat și nici nu se regăsește în niciun temei prevăzut la art. 111 alin. (2) din Codul familiei.

Totodată, instanța a specificat că apelantul exprimându-și dezacordul cu hotărârea instanței de fond, nu a combătut cele constate de prima instanță, nefiind indicat nici un temei de casare a hotărârii contestate.

Colegiul judiciar a accentuat că, Mihai Rudei dorește exonerarea de la plata pensiei de întreținere a copilului minor, punând această obligație doar în sarcina mamei, din motiv că a fost decăzut din drepturile părintești și rupe orice relație, inclusiv cu copilul minor al cărui tată este. Însă, această opțiune unilaterală a tatălui, nicidecum nu poate produce efecte juridice, or, legea expres prevede că părinții sunt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material (art. 74 alin. (1) din Codul familiei).

Totodată, instanța de apel a respins ca nefondat argumentul invocat în apel, precum că decăderea din drepturile părintești îl scutește pe părinte de îndatorirea de a acorda întreținere copilului, or, acest argument constituie strict o părere personală a apelantului, nefiind susținută de o normă legală.

La 18 iulie 2023, Mihai Rudei, reprezentat de avocatul Igor Botea, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 18 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, ca fiind neîntemeiată, adoptată cu încălcări de procedură și cu aplicarea eronată a normelor de drept material, și remiterea pricinii spre judecare (f.d. 154-157).

În motivarea recursului, recurentul a menționat că decizia a fost adoptată prematur, deoarece concluziile instanței sunt contradictorii, fiind aplicate greșit normele de drept procedural.

A indicat că ședința instanței de apel s-a desfășurat în lipsa apelantului Mihai Rudei și a reprezentantului său, la dosar nefiind prezentă citarea lor în modul corespunzător. Astfel cererea de apel a fost examinată în lipsa sa, temei de declarare a recursului prevăzut de art. 432 alin. (3) lit. b) din Codul de procedură civilă. Deși instanța de apel a expediat hotărârea la adresa electronică a avocatului, dar nu expediat în același mod și citația sau notificările pentru a se prezenta în ședință.

Prin urmare, consideră că instanța de apel a neglijat normele de drept procedurale, și anume, nu a garantat recurentului Mihai Rudei posibilitatea de a fi prezent în ședința de judecată, pentru a prezenta probe și alte date importante pentru

soluționarea cauzei, precum și a participa la dezbaterile judiciare, de a înainta obiecții și a da explicații, contrar standardelor prevăzute de art. 6 CEDO și în contradicție cu art. 26 din Codul de procedură civilă.

Afirmația instanței de apel precum că din actele cauzei rezultă că, instanța de apel a întreprins măsurile necesare pentru citarea legală a apelantului, nu corespund realității și contravin circumstanțelor cauzei.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, consideră că instanța de recurs poate casa decizia recurată sub aspect procedural, întrucât instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130, 138 din Codul de procedură civilă. Sub aspectul dat se atestă o discordanță dintre concluziile instanțelor judecătorești și materialul probator anexat la dosar, fapt ce denotă că o asemenea soluție este ilegală, care a fost emisă fără cercetarea completă a probelor anexate la dosar și fără verificarea multiaspectuală a temeiurilor de adresare în instanță.

În temeiul art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

Astfel, invocă că nu sunt fondate alegațiile instanței de apel, acestea fiind în contradicție cu art. 9, 989 din Codul civil și art. 74, 51 alin. (4), 68 alin. (4), 69 din Codul familiei.

Prin urmare, temeiurile invocate de instanța de fond nu sunt relevante cauzei, iar instanța nu și-a motivat just soluția adoptată, neacordând deplină eficiență prevederilor legii speciale. În context, instanța de apel nu s-a expus pe marginea motivelor esențiale, ignorând mijloacele de probe administrate legal, ce formează și viciu fundamental în speța dată. Iar pentru a fi posibilă repararea lacunelor, consideră că o decizie legală și întemeiată pe fondul cauzei ar putea fi obținută doar în cadrul rejudecării cauzei.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 18 mai 2023.

La 20 iunie 2023, copia deciziei din 18 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire respectivă și extrasul din poșta electronică (f.d.145, 146). Prin urmare, recursul declarat de Mihai Rudei, reprezentat de avocatul Igor Botea, la 18 iulie 2023, este depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 31 iulie 2023, a expediat în adresa intimetei copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 158), însă până la examinarea acestuia, intimata nu a făcut uz de dreptul său procedural și nu a depus referință prin care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte

normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. v1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Mihai Rudei, reprezentat de avocatul Igor Botea a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Mihai Rudei, reprezentat de avocatul Igor Botea, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Mihai Rudei, reprezentat de avocatul Igor Botea.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc